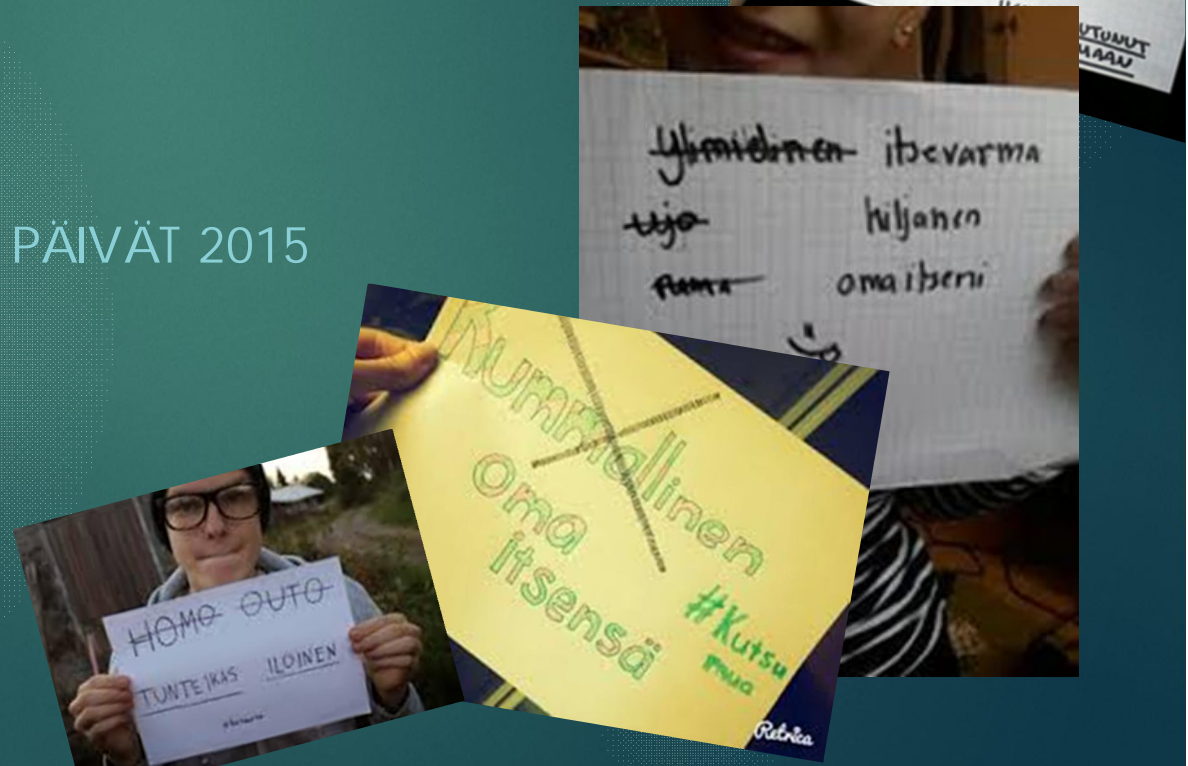

"MYÖNTEINEN TUNNISTAMINEN"

tutkimuksen, teorian ja käytännön vuoropuheluna

SOSIAALIPEDAGOGIIKAN PÄIVÄT 2015
TAMPERE 9.4.2015

RIIKKA KORKIAMÄKI
RIIKKA.KORKIAMAKI@UTA.FI

1) TUTKIMUS

▶ Hallinnollisten dokumenttien tutkiminen

- ▶ *"Hyvin monenlainen lievä oireilu kotona, päivä-hoidossa tai koulussa saattaa olla varhainen merkki mahdollisesta mielenterveydenterveystien häiriöön sairastumisesta tai sille altistumisesta."* (Lastensuojelusuunnitelma ik3/s.21)

▶ Kouluetnografia koskien lasten ja nuorten arkea

- ▶ *12-vuotias poika pelaa sotapelejä verkossa, on pelissä tarkka-ampuja ja pitää itseään hyvänä pelaajana. Hän on saanut ystävän pelimaailmasta. Hänen vanhempansa ovat eronneet ja tilanne on vielä hieman epäselvä. Hänellä on kaksi siskoa, jotka usein kiusaavat häntä. Hänen harrastuksensa on epäselvä, sillä sinne pääseminen riippuu isän joskus hieman muuttuvista aikatauluista. Hän ei ole juurikaan kiinnostunut koulunumeroista ja mainitsee, ettei isäkään ole niistä järin kiinnostunut.*
- ▶ *12-vuotias poika pelaa kavereiden kanssa. Peliin tarvitaan paljon porukkaa, joten kaikki halukkaat ovat tervetulleita mukaan. Hän tykkää käydä isänsä kanssa kalassa ja usein leipoo äidilleen ja äitinsä kanssa. Hänellä on kaksi siskoa. Koulussa hän pärjää ihan hyvin, ei erityistä mainitsemisen arvoista. Hän ei viihdy tiettyjen poikien seurassa, sillä he yrittävät hänen mielestään olla liian koviksia. Hänellä on useita hyviä ystäviä.*

[Preventing children's marginalization through place-based participation, SA134949, 2010–2013;
Early recognition in curbing the marginalization risk of children and youth, SA264436, 2013-2015]

2) TEORIA

- ▶ Tunnustussuhdeteoriat
 - ▶ Peruslähtökohtana ja taustafilosofiana erilaisuuden arvostaminen (ei vain sen hyväksyminen, ks. Taylor 1992)
 - ▶ Charles Taylor: politics of recognition
 - ▶ recognition, misrecognition, non-recognition
 - ▶ tunnustamisessa kysymys tunnistetuksi tulemisesta tavalla, jonka henkilö kokee oikeaksi ja joka ohittaa ulkokohtaiset ja kategoriset määrittelyt
 - ▶ Axel Honneth: struggle for recognition
 - ▶ ihmisen aktiivinen pyrkimys tulla tunnustetuksi
 - ▶ identiteetti ja itsetunto kehittyvät kamppailussa inhimillisestä arvostuksesta
 - ▶ kyse jatkuvista neuvotteluprosesseista sen välillä, millaisena haluan tulla ymmärretyksi ja miten muut minut näkevät

"The thesis is that our identity is partly shaped by recognition or its absence, often by the misrecognition of others, and so a person or group of people can suffer real damage, real distortion, if the people or society around them mirror back to them a confining or demeaning or contemptible picture of themselves. Nonrecognition and misrecognition can inflict harm, can be form of oppression, imprisoning someone in false, distorted, and reduced mode of being." (Taylor 1992, 25.)

3) KÄYTÄNTÖ

- ▶ "Myönteisen tunnistamisen" työstäminen monialaisessa asiantuntijaverkostossa
 - ▶ yht. 35 koulutus- ja sosiaalialan ammattilaista ja hallinnon toimijaa
- ▶ Wenger 1998: Uuden tiedon tuottaminen ja ymmärryksen rakentuminen on mahdollista, kun ihmiset kokoontuvat neuvottelemaan merkityksistä ja ratkaisemaan ongelmia yhteisöllisin käytännöin.
 - ▶ tiedontuottamisprosessin omistajuus tutkijoiden ja ammatillisten asiantuntijoiden muodostamalla verkostolla
 - ▶ tasa-arvoinen, dialoginen ja miellyttävä yhteistyöympäristö
 - ▶ yhteisesti tuotettu tieto hyödyttää kaikkia osapuolia
- ▶ Yhteistoiminnalliset työpajat
 - ▶ toistaiseksi 5 työpajaa (2014), keskustelut nauhoitettu ja litteroitu ja alustavasti analysoitu
- ▶ Verkoston toimijoiden tuottamat kirjalliset esimerkit ja tapauskuvaukset

4) TULOKSIA

- ▶ Mitä on "myönteinen tunnistaminen"?
 - ▶ aitoa ja molemminpuolista kiinnostusta, kunnioitusta ja arvostusta
 - ▶ (hiljaisia) käytäntöjä, joissa lapset ja nuoret tulevat nähdyiksi ja kuulluiksi siten kuin he kussakin tilanteessa haluavat tulla ymmärretyiksi
 - ▶ sosiaalista tietoisuutta, tilanneherkkyyttä
 - ▶ lasten ja nuorten sekä heille merkityksellisten yhteisöjen olemassa olevien voimavarojen tunnustamista

...TULOKSIA

- ▶ Myönteinen tunnistaminen aktiivisena ammatillisena toimintana
 - ▶ Arkiympäristöissä toimiminen
 - ▶ Keskittyminen voimavaroihin
 - ▶ Yhteisöllisyys ja ennaltaehkäisy
 - ▶ Tutustuminen – tunnustaminen – tukeminen myönteisen tunnistamisen vaiheina/elementteinä

*"Et just se että mihin kiinnittää huomion. Et ehkä sille lapselle jäi mieleen että niin mä, minä silloin sitten osasin, eikä siihen että mää silloin mokasin. Ja tavallaan tää on ehkä se että mikä on se seuraava askel, et miten se vahvistaa sen yksilön tai ryhmän kykyä tehdä, toimia itsenäisesti ja omasta puolestaan. Että voi semmosella mikä on perustoimintaa, et sillä vahvistetaan selviämisen mahdollisuuksia ja semmosta kykyä, et selviää."
(Projektipäällikkö nuorisotoimessa, Myönteinen tunnistaminen -työpaja, 13.8.2014)*

5) JOHTOPÄÄTÖKSET

- ▶ Myönteinen tunnistaminen hyvinvoinnin edistämisen välineenä
 - ▶ Tunnustetuksi tuleminen vahvistaa itsetuntoa ja itsearvostusta sekä ehkäisee eriarvoisuuden, epäoikeudenmukaisuuden ja arvottomuuden kokemuksia (Honneth 1995; Taylor 1992)
 - ▶ Arvokkuuden ja osallisuuden kokemusten tuottaminen lasten ja nuorten institutionaalisten arkiympäristöjen käytännöllisenä periaatteena ja toimintakulttuurina
 - ▶ Myönteinen tunnistaminen voidaan ajatella vallitsevia varhaisen puuttumisen/tukemisen menetelmiä täydentävänä hyvinvoinnin edistämisen ja ulkopuolisuuden ehkäisemisen näkökulmana
 - ▶ riskeistä resursseihin
 - ▶ haitoista hyvinvointiin
 - ▶ yksilöllisyydestä yhteisöllisyyteen
 - ▶ varhaisesta varhaisemmaksi

Myönteisen tunnistamisen tarve, mahdollisuudet, haasteet ja esteet

- ▶ monet työntekijät toimivat "luonnostaan" myönteisen tunnistamisen hengessä > hyvä että tällainen toimintatapa tulee tunnustetuksi > tuottaa mahdollisuuden näkökulman hallinnolliselle tunnustamiselle
- ▶ korostaa ihmissuhteen ja tilannekohtaisen vuorovaikutuksen merkitystä; valta jakautuu tasaisemmin toimijoiden kesken, lapsen/nuoren omat määrittelyt tulevat arvostetuiksi; huomio jakautuu tasapuolisesti ja tarpeenmukaisesti lasten/nuorten kesken, tukemisen käytännöt eivät leimaa
- ▶ haasteet liittyvät hallintoon/työn johtamiseen (vähäiset resurssit kohdennetaan ongelmien korjaamiseen), työyhteisöön (ilmapiiri ja kulttuuri), työntekijöihin (persoona), lapsiin/nuoriin itseensä (yleinen kontrollikeskeinen ilmapiiri)

Lähteet

- ▶ TULOSSA: Häkli & Kallio & Korkiamäki (toim.) (2015/2016) Myönteinen tunnistaminen. Helsinki: Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto.
- ▶ Bingham, Charles (2001) Schools of Recognition. Identity Politics and Classroom Practices. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.
- ▶ Honneth, Axel (1995) The Struggle for Recognition. The Moral Grammar of Social Conflicts. Cambridge, UK: Polity Press.
- ▶ Honneth, Axel (2012) The I in We: Studies in the Theory of Recognition. Cambridge: Polity Press.
- ▶ Houston, Stan & Dolan, Pat (2008) Conceptualising Child and family Support: The Contribution of Honneth's Critical Theory of Recognition. *Children and Society*, 22, 458–469.
- ▶ Kallio, Kirsipauliina & Stenvall, Elina & Bäcklund, Pia & Häkli, Jouni (2013) Arjen osallisuuden tukeminen syrjäytymisen ehkäisemisen välineenä. Teoksessa J. Reivinen & L. Vähäkylä (toim.) Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen, 69–87. Helsinki: Gaudeamus.
- ▶ Korkiamäki, Riikka (2013) Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuhteissa. Tampere: Tampere University Press ja Nuorisotutkimusseura/Nuorisotutkimusverkosto.
- ▶ Stenvall, Elina (tulossa) Lasten toimijuus ja arjen osallisuus, akateeminen väitöskirja, Tampereen yliopisto.
- ▶ Taylor, Charles (1992) Multiculturalism and "The Politics of Recognition". Edited by Amy Gutmann. Princeton: Princeton University Press.
- ▶ Thomas, Nigel (2012) Love, rights and solidarity: Studying children's participation using Honneth's theory of recognition. *Childhood* 19 (4), 453-466.
- ▶ Wenger, Etienne (1998) Communities of Practice. Cambridge: Cambridge University Press.

